

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 9/97

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu 5. februára 1997 predbežne prerokoval sťažnosť poslanca Národnej rady Slovenskej republiky [REDACTED] proti overeniu mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky [REDACTED] a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] proti overeniu mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky [REDACTED] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavný súd Slovenskej republiky dostal 16. decembra 1996 podanie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky [REDACTED] s pripojenými podpismi ďalších 36 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky označené ako: "Návrh na začatie konania Ústavného súdu Slovenskej republiky o sťažnosti proti rozhodnutiu o overení mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky". Sťažnosť proti overeniu mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky bola podaná na základe čl. 129 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa §71 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona č. 293/1995 Z. z. a bolo k nej pripojených celkom sedem príloh.

Z dôvodov v nej uvedených sťažovateľ požiadal, aby Ústavný súd Slovenskej republiky po jej prijatí na ďalšie konanie rozhodol, že:

"1. Sťažnosti proti rozhodnutiu o overení mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky [REDACTED] sa vyhovuje.

2. Rozpor s Ústavou Slovenskej republiky sa vytvoril na základe uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky č. 482 zo 4. decembra 1996, na základe ktorého sa overuje mandát poslanca Národnej rady Slovenskej republiky [REDACTED]. Uznesenie Národnej rady č. 482 porušilo čl. 73 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky tým, že [REDACTED] ako náhradník nastúpil na miesto poslanca Národnej rady Slovenskej republiky [REDACTED], pričom sa vychádzalo z toho istého uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa zároveň berie na vedomie vzdanie sa mandátu poslanca [REDACTED], hoci tento poprel pravosť písomného úkonu a verejne vyhlásil, že sa mandátu nevzdal a nevzdáva. Tým sa porušil článok 81 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyžadujúci pre zánik funkcie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky jednostranný prejav vôle, o jestvovaní ktorej nemôže rozhodnúť nikto iný než tento poslanec sám. Keďže poslanec [REDACTED] poprel jestvovanie vôle vzdať sa, jeho mandát nemohol zaniknúť uznesením Národnej rady Slovenskej republiky, v ktorom sa bez opory v Ústave Slovenskej republiky hlasovaním rozhodlo o jestvovaní vôle vzdať sa mandátu. [REDACTED] takto ako náhradník nastúpil na miesto poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, ktorého mandát nezanikol, a tak sa v rozpore s článkom 73 ods. 1 a s článkom 81 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zvýšil počet poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na 151.

3. Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky č. 482 zo 4. decembra 1996, ktorým sa berie na vedomie vzdanie sa poslanca [REDACTED] a ktorým sa zároveň berie na vedomie nastúpenie pána [REDACTED] na uprázdnený mandát sa na základe primeraného použitia §57 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona č. 293/1995 Z. z. zrušuje."

I.

Článok 129 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zveruje Ústavnému súdu Slovenskej republiky právomoc rozhodovať o: "sťažnosti proti rozhodnutiu o overení alebo neoverení mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky". Náležitosti sťažnosti proti overeniu alebo neovereniu mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, ako aj procesné podmienky konania ústavného súdu o nej sú upravené v §71 až 73 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona č. 293/1995 Z. z. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti proti overeniu alebo neovereniu mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky ústavný súd skúma splnenie jej zákonom predpísaných náležitostí uvedených v §20 ods. 1 a §72 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení zákona č. 293/1995 Z. z., ako aj to, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie v zmysle §25 ods. 2 v spojení s §71 a 72 citovaného zákona.

Zákonom predpísanou náležitosťou každej sťažnosti o overení alebo neoverení mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky je v súlade s §72 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. aj: "uznesenie Národnej rady o overení alebo neoverení mandátu".

Sťažovateľ na Ústavný súd Slovenskej republiky pripojil k svojej sťažnosti proti overeniu mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky [REDAKOVANÉ] uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky č. 482 zo 4. decembra 1996 k správe Mandátového a imunitného výboru Národnej rady Slovenskej republiky o nastúpení náhradníka na uprázdnený mandát poslanca Národnej rady Slovenskej republiky.

Podľa názoru sťažovateľa toto uznesenie: "komplexne predstavuje rozhodnutie o overení mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky [REDAKOVANÉ]. Sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu podľa čl. 129 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa preto vzťahuje na celé uznesenie č. 482 zo 4. decembra 1996, pretože sa ním komplexne vytvoril stav, ktorý je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky. Žiadne iné rozhodnutie vo veci overenia mandátu poslanca Národná rada neprijíma". Ústavný súd Slovenskej republiky pri predbežnom prerokovaní sťažnosti [REDAKOVANÉ] proti overeniu mandátu poslanca [REDAKOVANÉ] preto preskúmal, či priložené uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky č. 482 zo 4. decembra 1996 možno považovať za: "uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky o overení alebo neoverení mandátu" podľa §72 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení zákona č. 293/1995 Z. z.

II.

Ako už bolo uvedené, čl. 129 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zveruje ústavnému súdu právomoc konať aj o sťažnosti proti overeniu alebo neovereniu mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky. V súlade s čl. 76 ústavy však mandát poslanca overuje Národná rada Slovenskej republiky prostredníctvom "overenia platnosti voľby poslanca". Overením mandátu poslanca treba rozumieť overenie platnosti voľby poslanca a jediný dôvod neoverenia mandátu spočíva v neplatnosti voľby poslanca. Výkladu pojmu "mandát poslanca získaný na základe výsledkov volieb do Národnej rady Slovenskej republiky" zodpovedá aj znenie príslušnej zákonnej úpravy. Ustanovenie §3 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 45/1989 Zb. o poslancoch Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov uvádza, že: "Poslanec nadobúda svoje práva a povinnosti zvolením" a §3 ods. 2 citovaného zákona určuje, že: "Platnosť voľby poslanca overuje na návrh Mandátového a imunitného výboru Slovenská národná rada". Z ustanovenia §6 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov vyplýva, že: "Poslanci Slovenskej národnej rady sa po svojom zvolení zídu na ustanovujúcu schôdzu Slovenskej národnej rady" a §8 ods. 1 citovaného zákona tiež potvrdzuje, že: "Na návrh Mandátového a imunitného výboru Slovenská národná rada overí platnosť voľby poslancov". Z vecného a tematického zaradenia overovania platnosti voľby poslancov v zákone č. 44/1989 Zb. súčasne vyplýva, že k nej dochádza na ustanovujúcej schôdzi Slovenskej národnej rady (tretia časť zákona označená ako "Ustanovujúca schôdza Slovenskej národnej rady" obsahuje § 6 - 10). Overenie mandátu poslancov je preto inštitútom spojeným s ustanovujúcou schôdzou ústavodarného a zákonodarného orgánu Slovenskej republiky, na ktorej sa novozvolení poslanci zúčastňujú prvýkrát.

Vychádzajúc z analýzy ústavnej a zákonnej úpravy overovania poslaneckých mandátov Ústavný súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že predmetom sťažnosti proti rozhodnutiu o overení alebo neoverení mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (§ 71 až 73 zákona Národnej rady

Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. v znení zákona č. 293/1995 Z. z.) môže byť také uznesenie, ktorým Národná rada Slovenskej republiky na svojej ustanovujúcej schôdzi overila (neoverila) mandát poslanca získaný vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky. Ak sa preto poslanec Národnej rady Slovenskej republiky domnieva, že bol platne zvolený, a napriek tomu takto nadobudnutý mandát Národná rada Slovenskej republiky neoverila, môže podať ústavnému súdu sťažnosť proti neovereniu svojho mandátu.

Pokiaľ ide o sťažnosť proti overeniu mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, opodstatnený dôvod na jej podanie ústavnému súdu môže nastať vtedy, ak bol mandát poslanca Národnej rady Slovenskej republiky overený, ale iný poslanec Národnej rady Slovenskej republiky sa domnieva, že tento poslanec nebol platne zvolený, a preto k overeniu jeho mandátu ani nemalo dôjsť. V takomto prípade každý ďalší poslanec Národnej rady Slovenskej republiky môže podať Ústavnému súdu Slovenskej republiky sťažnosť proti overeniu mandátu toho poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, o ktorom sa domnieva, že nebol platne zvolený.

Predmetom sťažnosti proti overeniu alebo neovereniu mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky pred Ústavným súdom Slovenskej republiky však nemôže byť (z dôvodov uvedených vyššie) taký mandát poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, ktorý nadobudol inak, než na základe výsledkov volieb do Národnej rady Slovenskej republiky. Je tomu tak z toho dôvodu, že vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky takýto kandidát nezískal počet hlasov postačujúci na získanie mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky (Nezískal osvedčenie o zvolení ako kandidát zvolený za poslanca podľa §45 zákona SNR č. 80/1990 Zb. o voľbách do SNR v znení neskorších predpisov), ale sa stal len náhradníkom. Ustanovenie § 43 ods. 7 citovaného zákona o voľbách do SNR uvádza, že: "Kandidáti, ktorí nedostali mandát ani v prvom, ani v druhom skrutíniu, sa stávajú náhradníkmi".

Ustanovenie §48 zákona SNR č. 80/1990 Zb. o voľbách do Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov označené ako "Nastupovanie náhradníkov" preto upravuje osobitný postup, ktorým takíto náhradníci získavajú mandáty poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, a to inak ako na základe volieb.

Jeho základom je uprázdnenie doterajšieho mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, a to buď pred ukončením ustanovujúcej schôdze Národnej rady Slovenskej republiky (§ 48 ods. 1), alebo v priebehu volebného obdobia po ustanovujúcej schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky (§ 48 ods. 2). V súlade s ustanovením §48 ods. 7 zákona o voľbách do Slovenskej národnej rady "Nastúpenie náhradníka vyhlási predseda Národnej rady Slovenskej republiky do 15 dní po dni, v ktorom mandát poslanca zanikol..." a "Náhradníkovi odovzdá osvedčenie o tom, že sa stal poslancom a od ktorého dňa".

Citovaný zákon upravuje osobitne postavenie poslanca, ktorý svoj mandát získal na základe výsledku volieb do Národnej rady Slovenskej republiky a poslanca, ktorý na základe výsledkov volieb do Národnej rady získal iba postavenie náhradníka. K overovaniu mandátov poslancov Národnej rady Slovenskej republiky však dochádza len u tých z nich, ktorí získali svoj mandát na základe výsledkov volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, avšak nie aj u tých z nich, ktorí svoj mandát získali inak, a to v dôsledku uprázdnenia mandátu iného poslanca Národnej rady.

III.

Vychádzajúc z uvedených podmienok konania ústavného súdu o sťažnosti proti overeniu mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky sa preto ústavný súd oboznámil s priloženým uznesením Národnej rady Slovenskej republiky č. 482 zo 4. decembra 1996 a dospel k názoru, že ho nemožno považovať za "rozhodnutie o overení... mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky" (čl. 129 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), resp. "uznesenie o overení mandátu poslanca Národnej rady" (§ 72 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení zákona č. 293/1995 Z. z.).

Uvedeným uznesením Národnej rady Slovenskej republiky k správe Mandátového a imunitného výboru Národnej rady Slovenskej republiky o nastúpení náhradníka na uprázdnený mandát poslanca Národnej rady Slovenskej republiky sa berie na vedomie:

"1. že podľa čl. 81 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa poslanec [REDAKOVANÉ] vzdal funkcie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky. Jeho mandát zaniká 4. decembra 1996,

2. že na uprázdnený mandát poslanca Národnej rady Slovenskej republiky nastupuje podľa §48 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1990 Zb. o voľbách do Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov na návrh Hnutia za demokratické Slovensko pán [REDAKOVANÉ] vo volebnom kraji západoslovenskom,

3. správu Mandátového a imunitného výboru Národnej rady Slovenskej republiky o uprázdnení mandátu a nastúpení náhradníka na uprázdnený mandát poslanca Národnej rady Slovenskej republiky."

Dôvody, pre ktoré uvedené uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky nemožno považovať za uznesenie o overení mandátu poslanca [REDAKOVANÉ], sú nasledovné:

1. v zmysle §8 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady overeniu platnosti voľby poslanca (overeniu mandátu poslanca) Národnou radou Slovenskej republiky predchádza "návrh Mandátového a imunitného výboru". V uvedenom prípade Mandátový a imunitný výbor Národnej rady Slovenskej republiky neoveroval platnosť voľby poslanca [REDAKOVANÉ], keďže tento vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky nezískal mandát poslanca Národnej rady a stal sa len náhradníkom. Z uvedeného dôvodu uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky č. 482 pod ustanovením svojho bodu 3 len berie na vedomie: "správu Mandátového a imunitného výboru Národnej rady Slovenskej republiky o uprázdnení mandátu a nastúpení náhradníka na uprázdnený mandát poslanca Národnej rady Slovenskej republiky";

2. poslanec [REDAKOVANÉ] svoj mandát nadobudol iným spôsobom, a to v dôsledku uprázdnenia mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky [REDAKOVANÉ]. Mandát získaný inak, ako na základe výsledkov volieb do Národnej rady Slovenskej republiky však v zmysle citovanej platnej právnej úpravy nepodlieha overovaniu Národnej rady Slovenskej republiky a nemôže byť ani predmetom konania o sťažnosti o overení mandátu poslanca Národnej rady pred Ústavným súdom Slovenskej republiky;

3. uznesenie č. 482 zo 4. decembra 1996 neprijala Národná rada Slovenskej republiky na svojej ustanovujúcej schôdzi a ani v súlade s §8 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov.

Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky č. 482 zo 4. decembra 1996 priložené k sťažnosti [REDAKOVANÉ] nemožno preto ani obsahom a ani formou považovať za rozhodnutie Národnej rady Slovenskej republiky o overení mandátu poslanca podľa čl. 129 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol, že sťažnosť poslanca Národnej rady Slovenskej republiky [REDAKOVANÉ] proti overeniu mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky [REDAKOVANÉ] nespĺňa náležitosti požadované § 72 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. v znení zákona č. 293/1995 Z. z. Preto ju po jej predbežnom prerokovaní podľa §25 ods. 2 citovaného zákona odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 1997